

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

BİLİM PLATFORMU POLİTİKA NOTLARI

@chp_bilim

bilim@chp.org.tr

bilim.chp.org.tr

ENSAR VE MUHACİR SÖYLEMİ SURIYELİ SİĞINMACIYA DERMAN OLMUYOR

Suriyeli sığınmacı krizi, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) yanlış dış politikası ve Suriye'nin iç işlerine karışması sonucunda 2011 yılından itibaren derinleşmiş ve büyük bir insanlık dramına dönüşmüştür. Üzülerek tanık olduğumuz üzere, Suriye'de yaşanan iç savaşta 500 bini aşkın insan hayatını kaybetmiş, 6 milyonun üzerinde Suriyeli ülke içinde yerinden olmuş, 5,5 milyon insan ise ülke dışına kaçmak zorunda kalmıştır. İç savaştan kaçan Suriyeli komşularımızın yaklaşık 3,6 milyonu Türkiye'ye, 1 milyonu Lübnan'a, 650 bini Ürdün'e, 250 bini Irak'a sığınmıştır.

Yabancı radikal silahlı güçlerin müdahale ve saldırılarıyla daha da derinleşen Suriye krizinin ardından, büyük bir göç dalgası ülkemize

ulaşmış ve neredeyse Orta Doğu'daki **her 3 Suriyeli sığınmacıdan 2'sine Türkiye ev sahipliği** yapmaya başlamıştır.

Bugün gelinen noktada, Suriyeli sığınmacı krizi Türkiye'nin ekonomik olanakları ve toplumsal kapasitesi açısından sürdürülemez bir hâl almıştır. Bununla birlikte Suriyeli komşularımızın ciddi karmaşa, plansızlık ve kontrolsüzlük ile Türkiye'nin her yerine dağılması, hem kendileri hem de yurttaşlarımız açısından kangrenleşen sorunlara yol açmıştır.

AKP'nin şuursuz Suriye politikası ve Avrupa Birliği'nin (AB) maksatlı göçmen stratejisi, Türkiye'yi Avrupa'nın kapısında Orta Doğu'nun en büyük mülteci kampı haline getirmiştir.

Angela Merkel'in 2015'teki Dolmabahçe ziyaretinde varılan mutabakatın da gösterdiği gibi, maalesef AKP'nin ve AB'nin yanlış politikaları Türkiye'deki Suriyeli komşularımızın sorunlarına derman olmamış, aksine mültecilerin sorunlarını içinden çıkılmaz bir noktaya getirmiştir.

GÖÇMEN SAYISI

4
milyon

Ülkemizdeki Suriyeli göçmenlerin sayısı 4 milyona yaklaşmıştır.

NÜFUSA ORAN

%5

Türkiye'deki Suriyeli sayısı toplam nüfusumuzun %5'ine yaklaşmıştır.

SURIYELİ ÇOCUKLAR

%47

Toplam sığınmacı nüfusun yaklaşık %47'si çocuklardan oluşmaktadır.

OKULLAŞMA ORANI

%63

Her 3 Suriyeli çocuktan 1'i okula gidememektedir.

SURİYE'DEKİ İNSANLIK DRAMININ SORUMLUSU, AKP'NİN MACERACI VE SORUMSUZ DIŞ POLİTİKASI

AKP'nin öngörüsüz ve sorumsuz dış politikası, Suriye'de yaşanan iç savaşın alevlenmesinde ve yabancı radikal gruplarca ülkenin bir savaş alanına çevrilmesinde etkili olmuştur. Bunun neticesinde milyonlarca Suriyeli mağdur olmuş ve ülkemize kontrolsüzce akın etmek zorunda kalmıştır.

Oysa yakın geçmişte, 1998 Adana mutabakatı ve ardından 2000 yılında Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Şam'da Hafız Esad'ın cenaze törenine katılması ile Suriye ile ilişkiler iyi zemine oturtulmuştur. Beşer Esad'ın Lazkiye'den Kuzey Kıbrıs'a feribot seferleri düzenlenmesine öncülük etmesi, Suriye ile vizelerin kaldırılması, Ankara-Şam arasında doğrudan Türk Hava Yolları seferlerinin başlaması ve sınır kapılarının modernize edilmesi ile ikili ilişkiler en üst noktaya taşınmıştır. Ancak Arap Baharı ile birlikte, AKP, Büyük Orta Doğu Projesinin (BOP) bölgemizde istikrarsızlık ve kaos yaratmayı amaçlayan politikalarının etkisi altında kalarak, fırsatçı ve yayılmacı bir dış politika anlayışına yönelmiştir.

AKP, ulusal çıkarlarımıza hizmet eden geleneksel, barışçı ve dengeli diplomasiyi terk ederek, Suriye'de de tıpkı Libya'da olduğu gibi bir iç savaş ve rejim değişikliği senaryosu için çabalamıştır. AKP'nin Suriye'deki silahlı muhalif unsurları fırsatçı ve maceracı bir biçimde desteklemesi yüzünden, Suriye'de yaşanan krizin yaratmış olduğu sığınmacı akınının boyutları tek bir ülkenin baş edebileceği noktayı katbekat aşmıştır.

Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması Türkiye için vazgeçilmez bir koşul iken, AKP, komşumuzdaki yangını körüklemiştir. Radikal silahlı gruplara verilen destek ve gösterilen müsamaha yüzünden sınır güvenliğimiz tehdit altına girmiş, başta sınır illerimiz ve İstanbul olmak üzere bir çok kentimiz, yerinden yurdundan edilmiş Suriyeli sığınmacıların akınına uğramıştır.

AKP'nin iddia ettiği gibi Türkiye, Orta Doğu'nun lider ülkesi ve BOP eş başkanı olamamış, aksine Orta Doğu bataklığına sürüklenmiştir. AKP'nin hamasi ve maceracı dış politikasının mağduru, milyonlarca Suriyeli sığınmacı olmuştur.

AKP, Cumhuriyetimizin başından günümüze kadar uygulanan bölgesel tarafsızlık ve barış politikasını terk ederek, Türkiye'yi Orta Doğu bataklığına sokmuştur. "Şam'da Emevi Camisi'nde namaz kılma" hayalleri ile başlayan BOP eş başkanlığı macerası yüzünden, milyonlarca Suriyeli sığınmacı ekonomik, sosyal ve psikolojik bir krizin içine sürüklenmiştir.

GÜNCEL VERİLERLE TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİ SİĞINMACILAR

Türkiye'deki Suriyelilerin sayısı net olarak bilinmemekle birlikte, 2019 başı itibarıyla Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeli sayısı yaklaşık 3 milyon 600 bindir. Ancak sahada çalışan Sivil Toplum Kuruluşları (STK) uzmanları ve akademisyenler ülkemizde kayıt altına alınmamış çok sayıda Suriyeli olduğuna işaret etmektedir.

Suriyeli komşularımızın yalnızca %4'ü Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) bağlı barınma merkezlerinde yaşamakta olup, 3 milyon 460 bin Suriyeli, yani ülkemizdeki Suriyeli sığınmacıların %96'sından fazlası, tüm illerimize dağılmış durumdadır.

Suriyelilerin **en fazla yaşadığı** ilimiz, yaklaşık **560 bin kişiyle İstanbul'dur**. İstanbul'u, Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep, Adana, Mersin ve Bursa takip etmektedir. Ülkemizde bulunan Suriyelilerin **yerel nüfusa oranının en yüksek olduğu ilimiz ise %82 ile Kilis'tir**.

İLLER	KAYITLI SURİYELİ SAYISI
İSTANBUL	558.437
ŞANLIURFA	452.534
HATAY	447.884
GAZİANTEP	426.383
ADANA	235.434
MERSİN	206.241
BURSA	167.615

AKP'NİN SIĞINMACI POLİTİKASI PLANSIZ, ÖNGÖRÜSÜZ VE SÜRDÜRÜLEMEZ

AKP, Suriye'den ülkemize yönelen göç dalgasını, iç ve dış siyasetin malzemesi haline getirebilmek için hamasi söylemlerle hafife almış ve milyonlarca insanın göç sürecini yönetme konusunda ciddi önlemler almamıştır. Öngörüsüz ve plansız olarak uygulanan "açık kapı" politikası, bir yandan ülkemize sığınan Suriyeli göçmenlerin çok ağır koşullarda yaşamalarına sebep olurken, diğeryandan da sınır illerindeki yurttaşlarımız için büyük sorunlar doğurmuştur.

Gelinen noktada, ülkemizdeki Suriyeli sığınmacıların sayısı, temel demografik bilgileri, eğitim ve meslek durumları, hangi koşullarda yaşadıkları, çalışma durumları gibi temel konular hakkında dahi sağlıklı ve yeterli bilgi bulunmamaktadır. AKP tarafından bilinçli biçimde yaratılan bu muğlaklık, Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de kaldıkları süre içerisinde karşılaştıkları insani sorunların boyutları ve maliyetleri hakkında yurttaşlarımızın ve uluslararası kamuoyunun yanlış ve eksik bilgilendirilmesine yol açmaktadır.

AKP'nin ülkemizde bulunan Suriyelilere dair, kısa ve orta vadeli de olsa, koruma, uyum ya da gerçekçi geri dönüş politikası veya stratejisi bulunmamaktadır. AKP'nin soruna

dair temel yaklaşımı, Suriyeli sığınmacıları siyaseten istismar etme üzerine kuruludur.

AKP, sürdürülebilir bir göçmen politikası benimsemek yerine, siyasi rant ve jeopolitik pazarlık için Suriyeli sığınmacı politikasını sürüncemede bırakmaktadır.

AKP'nin sığınmacı komşularımıza ilişkin öngörüsüz politikaları, toplumumuzda göçe ve göçmenliğe dair olumsuz ve dışlayıcı bir algı oluşmasına da sebep olmaktadır. Bu olumsuz algılar, her geçen gün daha da büyüyen sosyal gerilim ve yabancı düşmanlığına gebe dir. AKP'nin bu sorunu çözmeye dönük tek politikası, "Ensar" ve "muhacir" benzetmelerine sığınarak, yapıcı çözümler getirmeksizin duyguları sömürmeye çalışmasıdır.

AKP, Türkiye'de sığınmacı krizinin yoğunlaştığı 2013 yılından günümüze kadar Suriyeli komşularımız için 35 milyar dolar (yaklaşık 190 milyar TL) harcadığını ileri sürmektedir. Bu büyüklükte bir kaynağın harcanması ile ülkemize sığınan tüm Suriyeli komşularımızın sorunlarını çözmek mümkündür.

Oysa bugün gelinen noktada ne ülkemizde yoksullukla boğuşan Suriyeli sığınmacıların içler acısı yaşam koşulları düzeltilebilmiş ne de Suriye'de ileriye dönük bir imar çabası başlatılabilmıştır. Harcandığı iddia edilen 35 milyar dolar ile Halep büyüklüğünde bir kentin yeniden imar edilebileceği ya da Suriyeli sığınmacıların kangrenleşmiş sağlık, barınma, eğitim ve benzeri tüm sorunlarının çözüme kavuşturulabileceği unutulmamalıdır. Bu kaynak, AKP iktidarı tarafından ya plansız ve kötü biçimde harcanmış ya da yandaşlara verimsizce kullanılmıştır.

ÜLKEMİZDEKİ SURİYELİLERİN HUKUKİ STATÜSÜ: GEÇİCİ KORUMA STATÜSÜ

Türkiye, mülteci statüsünü düzenleyen 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'ni coğrafi şerh ile imzalamıştır. Bu şerh uyarınca, Türkiye'ye Avrupa Konseyi üyeleri dışında kalan ülkelerden sığınma talebiyle gelen kişilere "mülteci statüsü" verilmemektedir. Devlet kaynaklı şiddet ya da iç çatışma nedeniyle söz konusu üçüncü ülkelerden kaçarak

Ülkemize gelen kişilere, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 91. maddesi uyarınca "Geçici Koruma" sağlanmaktadır. 2014 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile çıkan söz konusu yönetmelik ülkelerinden ayrılmaya zorlanmış, ülkelerine dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak için sınırlarımıza ya da sınırlarımızı geçerek ülkemize gelenleri ve uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayan yabancıları kapsamaktadır.

Kamplarda veya kamp dışında "Geçici Koruma statüsünde" ülkemizde yaşayan Suriyelilere temel bazı haklar tanınmaktadır. Bu çerçevede sahip oldukları haklara rağmen, ülkemizdeki Suriyeliler zor koşullar altında yaşam mücadelesi vermekte, geçim, barınma, sağlık ve eğitim başta olmak üzere temel pek çok alanda sorunlar yaşamaktadır.

TÜRKİYE'YE SİĞINAN SURIYELİLERİN SORUNLARI: KÖTÜ KOŞULLARDA VE PAHALI BARINMA

Ülkemizde kamplar dışında yaşayan Suriyelilerin büyük bölümü, genellikle altyapı eksikliği bulunan yoksul semtlerde, bodrum, depo, çadır, gecekondur ya da kötü şartlara sahip konutlarda ve çoğunlukla fahiş fiyatlara hayatlarını sürdürmektedir. Suriyelilerin yaşadığı bu yerler güvenlik açısından olduğu kadar sağlık ve hijyen açısından da gerekli koşullara sahip değildir.

AFAD'ın 2017'deki saha araştırmasına göre, yaklaşık her **3 Suriyeliden 1'i harabelerde yaşamaktadır**. Her 100 Suriyeliden 1'i ise geçici barınaklarda, plastik korumalar altında ya da derme çatma yerlerde, tuvalet, banyo ve mutfaktan yoksun sağlıksız koşullarda yaşamaktadır. Ülkemizdeki Suriyelilerin **5'te 3'ünün yaşadığı yerlerde ev eşyaları (buzdolabı, çamaşır makinesi, halı vb.) yetersizdir**. Suriyelilerin yaşadıkları evlerin yaklaşık %7'sinde hiç ısıtıcı bulunmamaktadır.

Suriyeli sığınmacıların içerisinde buldukları kötü barınma koşullarına ek olarak maddi durumu görece iyi olan Suriyeliler de ülkemizde gayrimenkul edinmemekte ya da lehlerine sınırlı aynı haklar tesis edilememektedir. Bu hakka sahip kişiler üzerinden mülk edinmeye çalışan Suriyeliler

istismara açık hale gelmekte ve özellikle sınır illerimizde bu konuda dolandırıcılık vakaları görülmektedir.

GEÇİCİ BARINMA MERKEZLERİ YETERSİZ KOŞULLARDA

Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Kahramanmaraş, Hatay, Adana, Osmaniye ve Malatya illerinde bulunan 13 geçici barınma merkezindeki Suriyeli sayısı Şubat 2019 itibarıyla yaklaşık 142 bin kişiye inmiştir. Geçici barınma merkezleri STK'ların, ulusal ve uluslararası kuruluşların denetimine daimi olarak açık olmadığı için kamplardaki sosyo-ekonomik ve psiko-kültürel sorunların boyutu tam anlamıyla tespit edilememektedir.

Suriyelilerin büyük bölümü çadır ve konteyner kamplarında kalmak istememektedir. Zira bu merkezlerde su ve kanalizasyon altyapıları yetersizdir. Bu sebeple salgın hastalıklara sıkça rastlanmaktadır. Suriyeli sığınmacıların kamplarda kalmak istememelerinin bir diğer sebebi ise, kendilerini güvende hissetmemeleridir. Bunun yanı sıra, kamplarda yaşayan Suriyeli ailelerin **%12'si aynı çadır ya da konteynerde başka bir aile ile birlikte yaşamaktadır**. Her üç çadır ya da konteynerden birinde ise 7'den daha fazla kişi yaşamaktadır.

KÖTÜ VE YETERSİZ BESLENME YAYGIN

Suriyelilerin önemli bir bölümü sağlıklı gıdaya istikrarlı şekilde erişememektedir. AFAD raporuna göre, kamp dışında yaşayan Suriyelilerin yarıya yakını bir haftalık yiyeceklerini karşılayacak koşullara sahip değildir. Suriyeliler, gıdaya erişim sıkıntısı ile baş etmek için öğün azaltmakta, porsiyon küçültmekte ya da başkalarının tercih etmeyeceği, besin değeri düşük, sağlıksız

gıdalara yönelmektedir. Kamp dışında yaşayan Suriyeli yetişkinlerin yaklaşık yarısı günde 2 ya da 1 öğün yemek yiyebilmektedir. Gıda bulmakta sıkıntı yaşayan her 3 Suriyeliden 1'i o günü hiç yemek yemeden geçirmek zorunda kalmaktadır. **Günde 2 ya da 1 öğün yemek** yiyebilen çocuk oranı ise **4'te 1 düzeyindedir.**

GÖÇMENLERİN SAĞLIĞI RİSK ALTINDA

Türkiye'deki Suriyelilerin bir diğer ciddi problemi ise sağlıktır. Sosyal devlet anlayışının en temel ögesi olan sağlık hizmeti, AKP hükümeti tarafından ülkemiz yurttaşlarına olduğu gibi Suriyelilere de bir lütf gibi sunulmaktadır. 2013 yılında yayınlanan "Geçici Koruma Altında Verilen Sağlık Hizmetleri Genelgesi" ile Suriyeliler, gerekli ek destekler ve koşullar yaratılmaksızın, zaten yük ve stres altındaki sağlık sistemine entegre edilmeye çalışılmıştır.

Suriyeliler, AFAD tarafından yayınlanan genelge ile geçici kimlik belgesi aldıkları takdirde kamu tarafından verilen birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerinden faydalanmaktadır. Suriyeliler, temel ve acil sağlık hizmetleri ile bu kapsamdaki tedavi ve ilaçlara katılım payı ödememektedir. Ancak bu hizmetleri sadece kayıt yaptırdıkları ilde alabilmektedirler. Kayıtlı olmadıkları bir ilde ancak sevk edilmeleri durumunda hizmet verilmektedir. Henüz kayıtlı olmayan ve sayıları tam olarak bilinmeyen yüz binlerce Suriyeli ise sadece acil sağlık hizmetinden yararlanabilmektedir.

AFAD'ın 2017 araştırmasına göre, kamp dışında yaşayan Suriyeli kadınların yarısına yakını, erkeklerin ise üçte birinden fazlası sağlık hizmetlerinden hiç faydalanmadığını söylemektedir. Kamp dışındaki Suriyelilerin **5'te 2'si ilaca erişmekte güçlük çektiğini** dile getirmektedir.

%49

Her 2 Suriyeli'den 1'i iki yada daha az öğün yemek yiyebiliyor.

%43

Her 5 Suriyeliden 2'si ilaçlara erişmekte güçlük çekiyor.

Sağlık hizmetlerine erişimdeki problemlerin başında bilgi eksikliği, sık mevzuat değişiklikleri ve sevk sistemini takip zorluğu gelmektedir. Tüm bu problemlerin yanı sıra, sağlık kurumu çalışanları ile Suriyeliler arasında dil farklılığı nedeniyle iletişim güçlüğü de yaşanmaktadır. Bu durum hem sağlık personelinin hem de Suriyeli sığınmacıların mağdur etmekte, verilen hizmetlerin kalitesini ve süresini olumsuz etkilemektedir.

GÖÇMEN EĞİTİMİ KISA VE KESİNTİLİ

Türkiye'de Geçici Koruma Statüsünde bulunan Suriyelilere eğitim ve öğretim haklarının tanınabilmesi için 2014 yılına kadar, Türk okulları, STK'lar, yerel yönetimler ve Suriye vatandaşları tarafından oluşturulan merkezler aracılığı ile eğitim faaliyetleri yürütülmüştür. Suriyelilerin sayısının dramatik biçimde arttığı 2014 yılında ise, kitlesel akımdan etkilenen il ve ilçelerde Geçici Eğitim Merkezleri (GEM) kurulmaya başlanmıştır. Bu merkezlerin amacı, Türkiye'ye geldikleri için eğitim hayatlarını yarım bırakmak zorunda kalan Suriyelilerin eğitim hayatlarını sürdürmeleri, eğitime devam ettiklerinde yıl kaybı yaşamalarının önlenmesi olarak belirlenmiştir. Zamanla GEM'lerde eğitim gören öğrenci sayıları azaltılmış, Suriyeli sığınmacılar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) müfredatı ile eğitim almak üzere Türkiye'deki devlet okullarına kaydedilmeye başlanmıştır.

Bugün Türkiye'de zorunlu eğitim çağında 1 milyondan fazla Suriyeli çocuk bulunmaktadır. Bu sayıya ek olarak yaklaşık 7 yıllık süreçte yüz binlerce Suriyeli çocuk da yetişkinliğe geçiş yapmıştır. Resmi verilere göre, 2017-2018 eğitim döneminde yaklaşık 645 bin Suriyeli çocuk eğitim görmektedir. **Suriyeli çocuklar** arasında **okullaşma oranı %63'tür.** Bir başka deyişle **her 3 çocuktan 1'i eğitim sisteminin dışında** kalmaktadır.

Geçici Koruma altındaki öğrencilerin okullaşma oranlarına bakıldığında, okul öncesinde okullaşma oranının %33, ilkokulda %97, ortaokulda %58, lisede ise %19 olduğu görülmektedir. Bu istatistikler Suriyeli çocukların yaklaşık yarısının 5. sınıftan itibaren, 4'te 3'ünün ise lise çağında okul dışında kaldığını göstermektedir.

Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı semtlerde sınıf mevcutları Türkiye genelinin üzerindedir. Örneğin İstanbul'da Sultangazi ilçesindeki bir ilkokulda 1. sınıf mevcutları **ortalama 45-50 çocuk aralığındadır**. Geçici Eğitim Merkezlerinin kapatılmasıyla bu sayı bir sınıf için **55-60'a yükselebilecektir**. Bu durum, tüm eğitimin niteliğini düşürmekte, bazı durumlarda öğretmen ve öğrenciler için eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürülmesini neredeyse imkânsız hale getirmektedir.

Yapılan hesaplar, Suriyeli çocuklar için en az 24 derslikli yaklaşık 1.100-1.200 arasında ilave okula ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Oysa önümüzdeki iki yıl içinde yapılması planlanan ve finansmanı başta AB olmak üzere dış kaynaklarla sağlanan **okulların sayısı, ihtiyacın %10'unu bile karşılamamaktadır**. Aynı zamanda **Suriyeli çocuklar için en az 50 bin yeni öğretmene ihtiyaç** olduğu hesaplanmaktadır. Türkçe konuşamayan bu geniş öğrenci nüfusunun gereksinimlerinin karşılanması konusunda, Türkiye'nin hem maddi hem beşeri kaynakları yetersiz kalmaktadır.

SURİYELİ ÇOCUKLAR EĞİTİMSİZ KALİYOR

Eğitime başlayan Suriyeli çocukların ailelerinin kayda değer bir bölümü maddi yetersizliklerle boğuşmaktadır. Eğitim araç gereçlerini sağlayamadıkları, ulaşım masrafını ödeyemedikleri veya okuldaki temel ihtiyaçları karşılayamadıkları için bu ailelerin çocukları eğitime devam edememektedir. Pek çok Suriyeli çocuk yasal olarak çocuk işçiliğine izin verilmemesine rağmen, kötü koşullarda çalışmak zorunda kalarak eğitimden kopmaktadır. Önemli sayıda Suriyeli çocuk da aileleri mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştığı için eğitimden uzaklaşmaktadır. Eğitimden kopuşun bir diğer önemli sebebi de dil engelidir. Verilen dil eğitimi, Suriyelilerin MEB müfredatı

ile eğitim alabilecekleri düzeyde Türkçe öğrenmeleri için yeterli değildir.

Eğitim dili Türkçe olan okullarda, yeterli düzeyde Türkçe bilmeden karma sınıflarda eğitime devam etmek zorunda kalan Suriyeli çocukların önemli bir bölümü dersleri anlamadıkları için okula devam edememektedir. Eğitime devam edenlerin ise başarı ortalamaları genellikle düşüktür. Mevcut koşullar içinde karma sınıflarda hem Suriyeli çocukların hem de Türk çocukların nitelikli eğitim alması mümkün görünmemektedir.

SURİYELİ GÖÇMENLER KÖTÜ KOŞULLARDA VE KAYIT DIŞI ÇALIŞTIRILİYOR

Ülkemizde Geçici Koruma Statüsündeki **Suriyelilerin yaklaşık 2 milyon 184 bini çalışma yaşı olan 15-65 yaş aralığındadır**. 2016-2018 yılları arasında Türkiye'de çalışma izni verilen Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeli sayısı ise sadece 27 bin 930 kişidir. Bunun dışındaki pek çok Suriyeli, kaçak yollarla çalışmakta ve kötü koşullarda, asgari ücretin de çok altında çalıştırılarak, ucuz iş gücü olarak sömürülmektedir.

2017 yılında yapılan bir araştırmaya göre kayıt dışı çalışan Suriyeli sayısının 650 bin olduğu tahmin edilmektedir. Ancak özellikle üniversitelerin ve alanda uzman olan STK'ların yapmış olduğu saha çalışmalarından elde edilen deneyimlerden hareketle bu sayının 1 milyonun üzerinde olduğu düşünülmektedir.

Bu veriler, kaçak çalıştırılan Suriyeli iş gücünün Türkiye'nin çalışma hayatının

kayıt dışına çıkma dinamiğini yeniden körüklediğini göstermektedir.

AKP, sığınmacılar için harcadığını ileri sürdüğü 35 milyar dolara rağmen, hâlâ Suriyelilerin **sigortasız, düşük ücretle ve kayıt dışı** olarak çalıştırılmasına göz yummaktadır. Suriyelilerin birçoğu, tarım ve tarıma dayalı sanayilerde, imalat sanayinde ve inşaat sektöründe zor koşullarda ve oldukça düşük ücretlerle çalıştırılmaktadır.

2017 yılında yapılan bir araştırmaya göre İstanbul'da tekstil sektöründe çalışan vatandaşlarımız arasında sigortasız çalışma oranı erkeklerde %46, kadınlarda ise yaklaşık %63'tür. Bu oran Suriyelilerde %100'e yakındır.

Suriyeli sığınmacıların çalışma koşullarına ilişkin bir diğer çarpık olgu da iş kazalarıdır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin derlediği verilere göre son 5 yılda **göçmenlerin hayatını kaybettiği tespit edilebilen iş cinayetlerinde yaklaşık 5 kat artış yaşanmıştır.** Ocak 2019'da Ankara Mobilyacılar Sitesi'ndeki bir atölyede çıkan yangında 5 Suriyeli işçi feci şekilde can vermiştir. Suriyeliler, merdiven altı işletmelerde, hayati tehlike içinde, düşük ücretlerle, uzun çalışma saatleriyle ve sigortasız çalıştırılmaktadır.

KAYBEDİLEN HAYATLAR: SURIYELİ ÇOCUKLAR, KADINLAR, ENGELLİLER

Ülkemizdeki Suriyeliler arasında dezavantajlı kesimlerin başında çocuklar, kadınlar ve engelliler gelmektedir. Türkiye'ye sığınan Suriyelilerin büyük çoğunluğunu oluşturan bu kesimin hakları korunmamakta, uğradıkları mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli önlemler alınmamaktadır. Âdeta **"hayalet bireyler"** olarak görülen kadın ve çocuklar çok ciddi fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddete maruz kalmaktadır.

EĞİTİMDEN KOPARILAN VE SOKAKLARA İTİLEN SURIYELİ ÇOCUKLAR

Ülkemizde 0-18 yaş aralığında 1,7 milyon Suriyeli bulunmaktadır. Yani toplam **sığınmacı nüfusun yaklaşık %47'si çocuklardan** oluşmaktadır. Bu çocukların bir bölümü refakatsiz ya da anne veya babasından birini kaybetmiş durumdadır. **Çocukların tamamına yakını büyük travmalara maruz kalmıştır.** AKP rejimi tarafından ülkemizdeki Suriyelilerin barınma, beslenme, geçim, çalışma, eğitim ve sağlık alanlarındaki sorunlarının çözümsüzlüğe mahkûm edilmesiyle birlikte Suriyeliler arasında çocuk dilenciliği ve işçiliği de önüne geçilemeyen bir hızla artmıştır.

AKP, 2018 yılını **"Çocuk işçiliği ile mücadele yılı"** ilan etmesine rağmen ülkemizde çocuk işçi çalıştırmayı engellemeye yönelik kapsamlı bir mücadele yürütmemekte, Suriyeli çocukların insanlık dışı çalışma koşullarına göz yummaktadır. Örneğin birçok Suriyeli çocuk tekstil atölyelerinde son derece tehlikeli kimyasallarla, uzun saatler çalışmaktadır. Bu konuda yaptırım uygulamak bir yana, âdeta gizli teşvik ortamı yaratılmaktadır.

Pek çok Suriyeli çocuk sokaklarda zorla dilendirilmekte ve atık toplama işinde çalıştırılmaktadır. Özellikle savaşta anne ve babasını kaybetmiş refakatsiz çocuklar dilenci çetelerinin ve istismarcı grupların eline düşmektedir. Aynı zamanda maddi sıkıntı yaşayan Suriyeli aileler de para karşılığı çocuklarını bu dilenci çetelerine teslim etmektedir.

Bu çocukların günlük 100 TL'yi toplayamaması durumunda şiddete maruz kaldıkları

kamuoyuna yansımıştır. STK raporları, istismar edilen sığınmacı Suriyeli çocuk sayısının her geçen gün arttığını ortaya koymaktadır.

ÇOCUK YAŞTA EVLENDİRİLEN SURİYELİ KIZ ÇOCUKLARI

Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin neredeyse yarısını oluşturan ve sığınmacılar içindeki en kırılgan ve savunmasız kesim olan kız çocukları ve kadınlar birçok hak ihlaline ve suistimale maruz kalmaktadır. Ülkemize güvenlik için sığınan kız çocukları ve kadınlar, müsamahakâr politikaların bir sonucu olarak çocuk yaşta evliliğe, ikinci eş olmaya, şiddete ve cinsel istismara mahkûm edilmektedir.

Ülkemizin kanayan bir yarası olan kız çocuklarının çocuk yaşta evlendirilmesi sorunu, Suriyeli sığınmacılarla birlikte yeniden yaygınlaşmış ve bazı durumlarda kontrol edilemeyen boyutlara ulaşmıştır. Bu konuda AKP iktidarı, önleyici tedbirleri almakta isteksiz davranmakta, suistimler ve yasa dışı evlilikler konusunda da gerekli istatistikleri kamuoyundan gizlemektedir. Özellikle çocuk yaşta anne olan Suriyeli kız çocukları ile ilgili rakamlar kamuoyundan gizlenmektedir.

Suriye’deki savaşta anne babalarını kaybeden kız çocukları kendilerinden yaşça çok büyük kişilerle evlilik yapmak zorunda bırakılmaktadır. Çok sayıda Suriyeli kız çocuğu erken yaşta gebelik yüzünden, bebeklerini kaybetmektedir. Kendilerinin bakıma muhtaç olduğu yaşlarda bebek sahibi olan bu çocuklar büyük travma ve istismarlarla karşı karşıya kalmaktadır.

2017 yılında İstanbul Küçükçekmece’deki Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne **doğum için gelen 115 çocuktan 39’unun Suriyeli** olduğu tespit edilmiştir. Vicdanları yaralayan bu ve benzeri pek çok acı olay kamuoyuna yansımaktadır. Annesi ve babasını savaşta kaybeden bir kız çocuğunun **13 yaşındayken** kendisinden 10 yaş büyük bir akrabasıyla dini nikâhla zorla evlendirilmesi ve **14 yaşında hamile kalması** toplumumuzda infial yaratan örneklerden biridir.

Suriyeli kız çocuklarının başına gelen ve kamuoyuna yansıyan bu olaylar ne yazık ki münferit değildir. Sahada görev yapan yardım kuruluşu uzmanları, STK temsilcileri ve akademisyenler bunlar gibi birçok küçük yaşta evlendirilme ve gebelik örneği ile karşılaştıklarını rapor etmektedir.

SUİSTİMAL EDİLEN GÖÇMEN KADINLAR

Suriyeli kadınlar, AFAD’a bağlı geçici barınma merkezleri de dâhil olmak üzere pek çok yerde fuhuşa zorlanmakta ve cinsel istismara maruz kalmaktadır. Bu olayların mağduru olan Suriyeli kadınlar, kamplardan atılma korkusuyla şikâyetçi dahi olamamaktadır. Söz konusu istismar vakalarına aracılık yapan komisyoncular ortaya çıkmış durumdadır. Zorla evlendirmeler, ikinci eş olmaya zorlanma ve fuhuş, Suriyeli kadınların insanlık onuruna yaraşmayan ve yasa dışı koşullarda yaşamasına neden olmaktadır.

Bu sorunlara ek olarak ülkemizdeki Suriyeli kadınların üreme sağlığı, kadın hastalıkları ve aile planlama hizmetlerine de erişiminde sorunlar yaşanmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak erken yaşta gebelik yaygın bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Suriyeli kriziyle birlikte, uzun yıllar boyunca verilen mücadeleler neticesinde anne ve bebek sağlığı alanında elde edilmiş kazanımlar yitirilmiş, Türkiye halk sağlığı alanında onlarca yıl geriye gitmiştir.

SAVAŞIN ÇİFTE KURBANLARI: SURIYELİ ENGELLİLER

Ülkemizdeki engelli yurttaşlarımızın dahi kamu hizmetlerine erişmekte ve toplumsal yaşama katılmakta güçlük çektiği koşullarda, yoksul Suriyeli sığınmacılar arasındaki engelli bireylerin durumu vahim bir boyuta ulaşmaktadır.

Her alanda olduğu gibi ülkemizdeki engelli Suriyelilere dair de veri ve bilgi eksikliği bulunmaktadır. Bu konuda faaliyet gösteren STK'lar, Suriyeli sığınmacıların yaşadığı neredeyse **her evde özel eğitime ihtiyaç duyan engelli bir bireyin** bulunduğunu belirtmektedir. Özellikle engelli çocuklar okula devam edememektedir. Savaşta yaralanan çocuk, kadın ve yaşlı engelli bireylerin neredeyse tamamına yakını en temel insani ihtiyaçlarını karşılamakta dahi güçlük çekmektedirler.

SORUNUN KAYNAĞI OLAN AKP SORUNU ÇÖZEMEZ

AKP'nin yanlış dış politikası neticesinde büyük bir insanlık dramına dönüşen Suriye krizinin neticesinde milyonlarca Suriyeli ülkemize sığınmak zorunda kalmıştır. AKP, ülkemizin en büyük sorunları arasında olan ve sorumlusu olduğu göçmen krizini çözmek için gerekli adımları atmamış, sorunu öteleme ve siyasi sömürü aracı haline getirmeyi tercih etmiştir.

Ülkemizin milyarlarca dolarlık kaynağının heba edilmesine rağmen, ülkemizdeki Suriyelilerin insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sürmeleri ve güvenle ülkelerine geri dönebilmeleri sağlanamamıştır. Aynı şekilde yurttaşlarımızın göçmen krizinden kaynaklanan sıkıntıları da çözülememiştir. Bu yüzden Suriyeli komşularımızla yurttaşlarımız arasında toplumsal gerilim ve çatışma riskleri artmıştır.

Suriyeli sığınmacı sorununu siyasi ve ideolojik bir avantaja çevirmeye dönük insanlık dışı yaklaşım değişmediği sürece sorunun çözümü mümkün değildir. Krizin, ülkemize sirayet ettiği geçtiğimiz 5 yıl içinde **harcanan 35 milyar dolar**, yani bugünkü rakamlar ile **yaklaşık 190 milyar TL kaynağa** rağmen giderek büyümesi çözümün ancak yeni bir anlayış ve yönetim ile mümkün olduğunu göstermektedir.

%58

Suriyelilerin 5'te 3'ünün yaşadığı hanelerde ev eşyaları yetersizdir.

%7

Suriyelilerin yaşadıkları evlerin %7'sinde hiç ısıtıcı bulunmamaktadır.

BARINMA

%31

Her 3 Suriyeliden 1'i harabe halindeki evlerde yaşamaktadır.

GIDAYA ERİŞİM

%33

Gıda bulmakta sıkıntı yaşayan her 3 Suriyeliden 1'i o gün aç kalmaktadır.

SAĞLIĞA ERİŞİM

%47

Kamp dışında yaşayan Suriyeli kadınların yarısına yakını sağlık hizmetlerine erişememektedir.

İŞ CİNAYETLERİ

5 kat

Son 5 yılda göçmenlerin hayatını kaybettiği iş cinayetleri 5 kat artmıştır.

CHP NE YAPACAK?

OBİT KURULACAK, SURİYE'DE VE ORTA DOĞU'DA BARIŞ SAĞLANACAK

Cumhuriyet Halk Partisi'nin dış politikada temel önceliği, başta komşumuz Suriye'de olmak üzere, bölgemizde barışın ve huzurun kalıcı bir biçimde sağlanmasıdır. Bu doğrultuda CHP iktidarının hızla atacağı adımların başında Irak, İran ve Suriye ile birlikte **Orta Doğu Barış ve İşbirliği Teşkilatı**'nın (OBİT) kurulması gelmektedir. OBİT aracılığıyla bölge ülkeleri, birbirlerinin toprak bütünlüklerine ve egemenlik haklarına saygı çerçevesinde kendi sorunlarını kendileri çözecektir. OBİT sayesinde ülkemizde Geçici Koruma Statüsünde bulunan Suriyelilerin ülkelerine güven içinde ve iyi koşullarda dönebilmelerinin altyapısı da sağlanacak ve bu uluslararası güvence altına alınacaktır.

BARIŞÇI VE TUTARLI SURİYE POLİTİKASI İZLENECEK

CHP, AKP'nin yıkıcı, hamasi ve maceracı dış politikasının yerine, bölgemizde huzurun ve iş birliğinin yeniden tesis edilebilmesi için, barışçı ve tutarlı bir dış politika benimseyecektir. Bu doğrultuda 7 somut adım atılacaktır.

1. Türkiye, **Suriye'nin toprak bütünlüğüne ve egemenliğine verdiği desteği** ve duyduğu saygıyı açıkça belirterek Suriye yönetimi ile en kısa zamanda temas kuracaktır.
2. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı olmadan güvenli bölge oluşturulmasına taraf olmayacaktır.
3. Suriye toprakları üzerinde güvenliğin sağlanması, Suriye yönetiminin sorumluluğuna bırakılacak, Türkiye Suriye'den güvenli bir çıkış stratejisi geliştirecektir.
4. Suriye'de yeni anayasa yapım sürecine yapıcı katkı verilecektir.
5. Astana ve Soçi süreçleri doğrultusunda ülkemizin İdlib'te üstlenmiş olduğu görevin en kısa zamanda gerçekleşmesi için Rusya, İran ve Suriye yönetimleriyle iş birliği içinde çalışmalar yapılacaktır.
6. Suriye ile varılan **1998 Adana Mutabakatı** ve imzalanan **2010 Terör ve Terör Örgütlerine Karşı Ortak İş Birliği**

Anlaşması işletilecektir.

7. Suriye'den başlamak üzere, bölgemizde gereksiz yeni gerilimlerin yaratılması girişimlerine taraf olunmayacaktır.

SORUNUN TÜM BOYUTLARI ORTAYA ÇIKARILACAK

CHP, ülkelere güvenle dönebilecekleri barış ve huzur ortamı tesis edilene kadar Suriyeli komşularımızın uluslararası ve ulusal hukuk çerçevesinde sahip oldukları temel hakların devlet tarafından güvence altına alınması gerektiğine inanmaktadır. Bu hedef doğrultusunda ülkemizde bulunan tüm Suriyeli kardeşlerimiz en kısa zamanda kayıt altına alınacak ve bir göçmen veri tabanı oluşturulacaktır. Geçici Koruma Statüsü altında kayıtlı bulunan Suriyeliler başta olmak üzere ülkemizdeki göçmenlerin, konumları, yaşam koşulları, demografik bilgileri, çalışma durumları ve koşulları, temel hizmetlere erişim kapasiteleri başta olmak üzere tüm gerekli verileri gizlilik ilkesi gözetilerek toplanacaktır. Ülkemizdeki göçmenlerin hakları ve kendilerine sunulan hizmetler hakkında eksiksiz bilgilendirilmeleri sağlanacaktır.

SIĞINMACILARA ONURLU BİR STATÜ VERİLECEK

AKP'nin öngörüsüz ve plansız politikaları sonucunda sığınmacıların sorunları sürdürülemez bir noktaya gelmiştir. Sorunun çözümü ancak kısa ve orta vadeli tutarlı bir göçmen politikasının geliştirilmesi ve bu politikanın üst düzeyde kurumsal eş güdüm içinde uygulanması ile mümkündür. Bu doğrultuda CHP, ülkemizdeki tüm göçmenlerin haklarından eksiksiz biçimde yararlanmasını sağlayacak, yurttaşlarımızın ise göçün olumsuz sonuçlarından mümkün

olan en az düzeyde etkilenmeleri için gerekli tedbirleri alacaktır. Ülkemize sığınmak zorunda kalan Suriyeli komşularımızın, gerekli kurumsal, diplomatik ve ekonomik tedbirlerin alınmasının ardından, ülkelerine dönmelerinin kolaylaştırılmasını sağlayacaktır. Ülkelerine dönüşü mümkün olmayan ve uzun süreyle ya da kalıcı olarak ülkemizde bulunacak sığınmacıların uyumu ile ilgili de samimi ve sürdürülebilir politikalar geliştirecektir.

Ülkemizdeki tüm sığınmacıların uluslararası standartlar çerçevesinde, haklarının güvence altına alınması ve durumlarının değerlendirilmesi için Cenevre Sözleşmesi'ne konulan coğrafi şerh gözden geçirilecektir. Bununla birlikte ülkemizdeki sığınmacıların AB ülkelerine karşı bir koz olarak kullanılmasına ve siyasi pazarlık ögesi haline getirilmelerine izin verilmeyecektir.

ÇİFT HUKUKLULUĞA VE GETTOLAŞMAYA SON VERİLECEK

CHP, ülkemizdeki sığınmacıların hukuk dışı uygulamalarla mağdur edilmesinin ve vatandaşlarımızın bu doğrultuda mevcut sorunlarının daha da derinleşmesinin önüne geçecektir. Başta çalışma yaşamı ve çalışma koşulları olmak üzere kamusal alanda Suriyeli sığınmacıların hakları yurttaşlarımızın sahip olduğu haklarla birlikte korunacaktır. Bu doğrultuda ilgili bakanlıkların iş birliği ile ülkemizdeki Suriyelilerin kayıt dışı, düşük yaşlarda ve adaletsiz ücretlerle çalıştırılması pratiklerine son verilecektir.

Medeni hukuk başta olmak üzere Suriye hukuku ile ülkemiz hukuku arasındaki çelişkilerin yasaya uymama gerekçesi olarak kullanılmasına bu sayede çocuk yaşta evliliğe ve ikinci eş uygulamalarına göz yumulmasına asla izin verilmeyecektir. Ülkemizdeki tüm sığınmacıların yasalarımıza

uygun bir biçimde onurlu bir yaşam sürmeleri denetlenecek ve güvence altına alınacaktır.

KAYNAKLAR ETKİN VE ŞEFFAF BİÇİMDE KULLANILACAK

Saray rejiminin bilinçli karartma politikası sebebiyle Geçici Koruma kapsamındaki Suriyeliler için ülkemizin ne kadar kaynak sarf ettiği tam olarak bilinmemektedir. Bu konuda Saray'dan 28 Ocak 2019 tarihinde yapılan açıklamaya göre, Suriyeli sığınmacılar için yapılan toplam harcama 35 milyar dolar civarındadır. Suriyelilere harcadığı iddia edilen böyle bir kaynakla, ülkemizdeki sığınmacıların barınma, sağlık, eğitim dahil tüm temel ihtiyaçları güçlük çekmeden karşılanabilecektir. Bu harcama miktarı ile Suriye'de iç savaşta yıkılan yerlerin yeniden inşası da dahil olmak üzere, Türkiye'de de sığınmacılar için büyük altyapı yatırımları yapmak ve nitelikli profesyonel istihdam etmek mümkün olabilecektir. Örneğin bu kaynakla 2019 verilerine göre **1,5 milyon üzerinde konut yapılabilenkte, 300 bin pratisyen hekim ya da 500 binden fazla öğretmen 5 yıl süreyle istihdam edilebilmektedir.** Bu denli büyük bir kaynağın nereye, ne şekilde harcadığına dair ayrıntılı bir bilgi bulunmaması hiçbir çağdaş demokraside kabul edilebilir bir durum değildir.

CHP, Suriyeliler başta olmak üzere ülkemizdeki tüm göçmenler için harcanan kaynakların bilgisini, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri uyarınca ulusal kamuoyumuz ile paylaşacaktır. Kaynakların etkili, verimli ve saydam biçimde kullanılması esas alınacaktır. Aynı destekler ve hizmet alımları adil ihale süreçleri sonunda gerçekleştirilecektir. Avrupa Birliği Sayıştay uzmanlarının açıkladığı rapora göre, Türkiye'nin göçmenlere harcadığını iddia ettiği **1,1 milyar avro'nun nereye harcadığı belli değildir.** CHP, AKP'nin ülkemizin itibarını zedeleyen bu tür ayıplarını en kısa zamanda ortadan kaldıracaktır. STK'lar ve uluslararası örgütler aracılığı ile yapılan yardım ve destekler de dâhil olmak üzere tüm harcamalar kamu kurumları ve bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli olarak denetlenecektir. Özellikle Suriye'de barışın sağlanması ve savaşta yıkılan yerlerin imarı için uluslararası fon yaratılması ve

bunun saydam biçimde yönetilmesi için gerekli kurumsal adımlar atılacaktır.

HAKÇA SOSYAL DESTEK PROGRAMLARI UYGULANACAK

CHP, Suriyeli sığınmacılara yapılan sosyal desteklerin kamu denetiminde gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Bu doğrultuda başta AFAD olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının kaynak, beşeri sermaye ve kurumsal altyapı olarak geliştirilmesi için gereken adımları atacaktır. Sosyal desteklerin iktidara yandaş sivil toplum kuruluşlarına kaynak aktarımı için kullanılmasına daha fazla izin verilmeyecektir. Sosyal yardımlar alanında STK'larla deneyim, insan gücü ve kapasiteleri çerçevesinde eşitlikçi bir çerçeve içinde iş birliği yapılacaktır.

ÇOK FONKSİYONLU ALTYAPI YATIRIMLARI YAPILACAK

Suriyeliler için harcanan kaynakların ileride halkımızın yararına kalıcı hizmetlere dönüştürülebilmesi için, CHP iktidarında Suriyeliler için yapılan tüm altyapı yatırımlarında modüler, esnek, yeniden kullanılabilir, yarı kalıcı tasarım ve teknolojilerden yararlanılacaktır. Konut yatırımları başta olmak üzere Suriyeli sığınmacıların yerleşimlerinde coğrafi ya da bölgesel uyumlaşma dikkate alınacak, gettolaşmaya izin verilmeyecektir. İnşa edilecek okul, hastane ve konutların Suriyelilerin ülkelerine dönüşünü takiben yurttaşlarımızın ihtiyaçları doğrultusunda kullanılması planlanacaktır. İhtiyaç fazlası olacak yapılar ihtiyaç olan bölgelere taşınacak ya da yerinde kültür-sanat ve spor alanlarına dönüştürülerek değerlendirilecektir.

KAMU HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN NİTELİKLİ VE KALICI İSTİHDAM

CHP iktidarında, ülkemizdeki Suriyelilerin başta eğitim ve sağlık olmak üzere kamu hizmetlerinden hakları çerçevesinde yararlanabilmeleri için gereken insan kaynağı en kısa zamanda istihdam edilecektir. Bu sayede, Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde yurttaşlarımızın da kamu hizmetlerinden yararlanmakta yaşadıkları sıkıntılar da azaltılacaktır. Bu çerçevede istihdam edilecek kamu personeline travma

sonrası mağdur bireylere hizmet verme konusunda özel eğitim verilecektir. Öte yandan, söz konusu personelin istihdamına Suriyelilerin ülkelerine dönmelerini takiben de devam edilecek, bu yolla ülkemizde hasta başına düşen doktor, öğrenci başına düşen öğretmen sayılarının AB düzeyine yükseltilmesi için zemin oluşturulacaktır. Suriyelilerin kamu hizmetlerine erişiminin önündeki en büyük engellerden biri olan dil engelinin aşılabilmesi için gerek duyulan kamu kurumlarında ücretsiz tercüme hizmeti verilecek, meslek içi eğitim programları hayata geçirilecektir.

AYRIMCILIKLA MÜCADELE EDİLECEK

CHP, güvenlik endişesi ile ülkemize sığınmış olan Suriyelilere karşı hamasi ve gündelik siyaset doğrultusunda körüklenen düşmanca tutuma izin vermeyecektir. Yabancı düşmanlığına zemin oluşturan bilgi kirliliği ile mücadele edilecek, ülkemizdeki sığınmacıların mevcut koşulları, yararlandıkları haklar ve kamunun bu alanda yaptığı harcamalar konusunda halkımız doğru ve düzenli biçimde bilgilendirecektir.

CHP iktidarında, ülkemizdeki sığınmacılara yurttaşlarımızın sahip olmadığı hakların tanındığı ve haklı tepkilere neden olan uygulamalara uluslararası hukuk çerçevesinde son verilecektir. Yurttaşlarımızın ülkemizdeki Suriyelilerin varlığı sebebiyle yaşadığı sorunlar hızla çözülecek ve bu doğrultuda yaşanan tüm mağduriyetler giderilecektir. Bununla birlikte ülkemizde sığınmacılara karşı düşmanca tavır ve tutumları körükleyenler yasal sınırlar içinde cezalandırılacaktır.

CHP, Suriyelilere karşı ayrımcılıkla mücadele ettiği gibi Suriyeliler içindeki farklı gruplara karşı yapılan ayrımcılıklara da son verecektir. STK'lar aracılığı ile Suriyelilerin iktidara yakın ya da uzak olarak tasnif edilip sosyal desteklerden bu ölçüte göre yararlandırılmasına da izin vermeyecektir. Mevcut, din ve siyaset eksenli, kayırmacı destek politikalarının yerine, hak temelli bir anlayışı yerleştirecek, Geçici Koruma kapsamındaki sığınmacılara adil ve eşit muamele edecektir.